

KIS-CZELL ÉS VIDEKE

KÖZÉRDEKŰ FÜGGETLEN UJSÁG.

Megjelen minden vasárnap.

Jellege: -Küldelem az igazságért!-

Előfizetés ár:
Egy évre 8 kor. — 2 kor. — 6l.
Fél évre 4 Egy év után ára — , 20 .

Szerkesztővel (rtekezlettel); kedd. szerda és csütörtökön.

Felelős szerkesztő:
HUSS GYULA.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Kis-Czell, Gyarmathi-tér 76. szám. Ide intézendők a lap eszeli és anyagi részét illető minden küldemények. Névtelen levelek figyelembe nem vétetnek.

Pártok harca.

(H. Gy.) A kis-czelli választókerületben teljes erővel megindult már a pártok harca. A szabadelvűtek dr. Maróthy László káldi nagybirtokos, volt kis-czelli járási főszolgabíró mellé csoportosultak és öt kiáltották ki jelöltül, még július hó folyamán. A függetlenségek pedig dr. Gyóry Elek ismert jogász és országos hírvé politikus mellé sorakoztak, ki 1896. óta képviseli a kis-czelli kerületet és a kit múlt vasárnap beszámoló beszéde alkalmával a legnagyobb lelkesedéssel újra jelöltek. Mindkét jelölt méltó arra, hogy az ország törvényházában helyet foglaljon. Gyóry Elek dr. rég idő óta tagja és pedig kimagasló tagja a magyar parlamentnek. Kimaradása a parlamentből, veszteség volna az országra nézve. Dr. Maróthy László fiatal, tetterős ember, telve ambícióval, kibén szintén hasznos lehet viszi el a dicsőség pálmáját, ki lesz a győztes e parlamentben, még nem tudjuk. Isermük mindkét párt harcias magatartását és tudjuk, hogy heves küzdelmet fognak vívni egymással jelöltjeik megválasztatása érdekében. Láttuk mindkét párt felvonulását. Ha szabad ebből a jövőre nézve következtetni, akkor a függetlenségi párt mult vasárnap i imponáns felvonulása amellet bizonyít, hogy jelöltjük lesz a győztes.

Lapunk nem lévén politikai lap, így sem az egyik, sem a másik párt mellett állást nem foglalunk. A megtörtént száraz tényeket fogjuk mindenkor ismertetni. *Mindkét párt számára nyitva áll lapunk. Sem az egyik, sem a másik párttól el nem zárjuk. Pártatlan ujság lévén, így a választási mozgalmakról, lapunkban mindenkor az igazságnak megfelelő közleményeket hozunk.* Gyóry Elek beszámolójáról és programbeszédéről, valamint fogadtatásáról alábbi tudósításunkban számolunk be.

Gyóry Elek dr.

a mult szombatn, folyó hó 7-én az esti fél hét órai gyorsvonattal érkezett Kis-Czellbe. A vasutállomáson párthívei fogadták, honnét szállásra a „Sas” vendégházba kísérték Gyóryt.

Vasárnap délelőtt már élénkség ural kodott Kis-Czellben. A függetlenségi pártvezérei jöttek-mentek s erősen készülődtek a délután megtartandó pártgyűlésre. A függetlenségi párt vezéremberei között ott láttuk Takács Ádám elnökön

kivül, Esső Sándor, Berzsényi Jenő dr., Bárdossy Imre, Horváth Ernő, Tulok Benő, Kiss Samu (Kemenesalja népszerű „Samu” bácsiját), Potyondy Pál, Noszlopy Sándor, Várallyai Pál, Horváth János, Gouth Gábor, Bőjtös János, Tompa Mihály, Somogyi László, Varga Gyula, Noszlopy Béla, Zongor Sámuel, stb. Délután 1 órakor kezdődött a választók-felvonulása. Kocsi kocsi után érkezett s mind megrakodva választókkal. A vonatokon is számosan jöttek. Délután fél három óráig szakadatlanul kocsi dűbörgése hallatszott.

A vasárnap i pártgyűlésen az alábbi községekből voltak jelen választók: Pápóc, K.-Szent-Péter, Szent-Miklósfa, Kecskéd, N.-Dömök, Boba, Jánosháza, Ság, F.-Mesteri, K.-Sömjén, A.-Mesteri, Vöndöcz, N.-Köcsk, Simonyi, Kis-Somlyó, E.-Hetye, Duka, Szegény, V.-Merse, B.-Vath, V.-Miske, Csöngé, N.-Magasi, Kocs, Borgáta, V.-Keszó, Pálfa. Egy cseppet sem túloznunk, ha azt állítjuk, hogy a fent megnevezett községekből legalább 900 választópolgár volt jelen Gyóry Elek beszámolóján, kiknek kilencz tizedrésze Gyóry Elek híve. Három órára volt kitűzve Gyóry beszámolójának és programbeszédének megtartása.

A közönség sűrű, tömött sorokban várta Gyóry megérkezését. Valóságos zászló-erdő volt a „Korona” szállodától egész a „Sas” szállodáig, Gyóry lakásáig. Bátran tehetjük a hallgatóság számát kétezerre. Kevéssel három óra után érkezett meg Gyóry Elek, a pártvezérek kíséretében, a „Korona” szállodához. Oda érkeztek or dörgő éljenzéssel fogadták. A „Korona” szálloda előtt, az utczán volt felállítva a szónoki emelvény Gyóry számára, miután a nagy néptömeg miatt le kellett mondani a pártvezetőségnek arról, hogy Gyóry beszámolóját a teremben tartsa meg. Mikor Gyóry az emelvényre lépett, ismét zajos éljenzésben tört ki a hallgatóság. Az éljenzés lecsillapultával előlépett Berzsényi Jenő dr. és a következő rövid beszéddel üdvözölte Gyóry Eleket:

„Tisztelt Képviselő ur!

Szívüöl üdvözölöm pártunk és a választók nevében, hogy közöttünk megjeleni sziveskedett azért hogy a lefolyt országgyűlésről bennünket tájékoztasson. Isermük ugyan már régebben az ország érdekében kifejtett működését, mindazonáltal mégis arra kérem, legyen kegyes az itt nagyszámban megjelent választók előtt beszámolóját megtartani és egyszer-

mint felkérem, legyen szives a jelöltséget újból elfogadni. Megjegyzem ezuttal, hogy a kis-czelli választókerületben a szabadelvűpárt, dr. Maróthy László személyében oly jelöltet állított fel, kinek személye általános tiszteletnek és közbecsülésnek örvend, annál inkább, mert éveken át volt a kis-czelli járás főszolgabírája s mint igazságszerető, pártatlan hivatalnok volt ismeretes. A függetlenségi párt nem adja fel a harcot ez alkalommal sem, és azt a zászlót, melyre a 48-as eszmék vannak felírva, küzdelemben viszi Nagyságod nevével ama tudatban, hogy a győzeleni ismét e párttá lesz. Mert a függetlenségi párt jelszava a Kemenesaljai kerületben mindenkor az volt, az ma is, az lesz a jövőben is, hogy: „A haza minden előtt.” Végül kérem még képviselő urat arra is, hogy az oly sok port felvert vagyunkott kis-czelli takarékpénztár ügyében, mely ügyben állítólag megtagadott volna minden tanácsadást a hozzája fordulónak, szintén nyilatkozni sziveskedjék, hogy az a sok rágalom végre illetékes helyről legyen megcáfoltva. Ujblól üdvözölöm s köszönöm szives megjelenését. Eljen soká!

Berzsényi Jenő dr. üdvözölő beszéde befejeztével zajos éljenzés hangzott el. Az éljenzés lecsillapultával Gyóry Elek dr. többször dörgő éljenzéssel félbeszakított, ötnegyed óráig tartó beszédet mondott. Gyóry Elek kellemes, csengő hangon beszél. Beszéde gyors, de minden szava érthető. Talpra esett mondatai többször zajos derűtségre ragadta nagyszamu hallgatóit. Beszéde így hangzik:

Mélyen tisztelt polgártársak!

Engedjék meg, hogy először is őszinte köszönetet mondjak tisztelt barátomnak, dr. Berzsényi Jenőnek azon lelkes és hazafias, reám nézve egyuttal igen megtisztelő szavakért, a melyeket hoztam intézni szives volt.

Amit tisztelt előző beszédében a közönség kérésére megígért, az is teljesem lakozom. Mi azonban nem ment fel attól, hogy egyes a közönségre vonatkozólag tett nyilatkozataival foglalkozzam, s azokra nézve természetem megmondjam véleményemet.

Amit még t. barátom felemlített, a bukott takarékpénztár dolgot, arra szintén rá fogok térni.

Tisztelt polgártársaim!
Holnap leoszlatatik az az országgyűlés, amelynek tagja ebben a kerületben 1896-ban oly nagy szótöbbséggel megválasztattam.
Ma még mint ennek a választókerületnek országgyűlési képviselője, jelentem meg előtt, hogy megbízatásomról szakom adjak, mint mondani szokás, beszámoló, amint tettem ezt az országgyűlés folyama alatt, midőn erre a jelen országgyűlésen, bizottságokban s egyébként való nagy előkészítésem mellett, tenni alkalmam nyílt.

De eljöttem, s eljöttem egyszersmind a teljesített polgári kötelesség legszebb jutalmával, a haza önállóságáért, függetlenségéért és a hamisítatlan szabadelvűségért, buzgó polgártársak bizalmának újlagos felajánlásával megajándékozva; meg nem hagyva s újra küzdelembe vive a zászlót, amely e kerületnek, Kemenesaljának hagyományaihoz és hírnevéhez méltóan, öt év előtt oly fényes diadalt aratott, amelylyel kezemben megválasztattam.

Eljöttem egyszersmind, mint képviselőjelölt, hogy ezen minőségemben is nyilatkozzam a közügyekről.

Mielőtt ezt tennem, fogadják kérem, mindenekelőtt hálás köszönetemet újabb jelöltetésemért s erre az alkalomra való megjelenésükért.

A mozgólódás, sőt nemsokára a nyílt harc, az ellen a zászló ellen, amely a kerületben 1896-ban oly magasan lobogott, már hosszabb idő előtt megkezdődött és folytatott, úgy látszik, még rá irányuló személyes élel is.

Mindenféle híresztelések szárnyra. Velük bővebben foglalkozni nem szándékom.

Alaptalanságuk felismerésére elég a jóakarataknak kis adaga is.

Azt sem tartom feladatomnak, sőt helyen valónak sem, hogy arról beszéljek, mit tettem, vagy nem tettem azokban, amikben hoztam fordulatot.

Tettem, amit tettem. És hogy mit nem tettem. Am, higye, aki hinni akarja. Mentegetni magamat nem tartom sem bizalmukkal megfizethető polgártársaim irányában, sem magamhoz méltónak.

Egy dolgot, egy fájdalmas esetről, a mely szintén híresztelések forrásává tétetett, szólni kívánok, mint beszédem elején megemlítettem s azon oknál fogva, amelyre t. barátom, Berzsényi Jenő rámutatott.

Ez az a végzetes katasztrófa, amelyet a kis-czelli takarékpénztárnak összeomlása, e kerület oly sok polgárát felidézett.

Midőn a küldöttség megjelent nálam és feltartott előttem a szörnyű kép, bizony felesleges is mondanom, mily fájdalmas érzés fogott el, látva mily sok ember sorsára hozhat pusztítást egy gonosz kéz s a bizalommal való rut visszazalás.

Azokból, amiket a küldöttség a helyzetre, annak előzményeire s a katasztrófa kihatásának terjedelmére nevezte előadott, s a nekem akkor felmutatott mérlegből láttam, hogy még ha mindaz, ami a mérlegben, azzal együtt, mint oda bevonandó és beszolgáltatandó szerepel, teljes mértékben értékesíthető lenne is, a hiány még mindig félmillióra rug.

Ily körülmények között kétségtelen volt előttem, hogy sok polgártársam karosodásának elhárítására ily hosszan rágódó betegség szörnyű következményeinek orvoslására, egyetlen, igazi orvos-szere, az egyetlen teljesen kielégítő sikert eljárást, csak az lehetne és volna részemről is, mint mindenki részéről, aki kész teljesen kielégítő támogatást nyújtani, ha amerikai milliómos volnék s oda adhatnám a hiányzó, a bukás és súlyos következményeinek megállítására szükséges összeget.

Ez az eszköz és mód nem állván, sajnos, rendelkezésemre, tettem akkor, midőn a küldöttség nálam járt, s egyébkor is, a mit tettem, s aki az ellenkezőt állítja vagy terjeszti, vagy ha ismer és ismerni akar, feltételezi rólam és elhiszi, az vagy teljesen tájékozatlan, vagy nem jár el jóakarattal.

Megmondtam a küldöttségnek is, máskor is őszintén véleményemet. Megadtam legjobb tudásom és belátásom szerint a tanácsot, mit tőlem kértek.

Különösen, hogy a baj még rohamosabban el ne harapózzék és megmenthető legyen legalább a szegény betevők részére, ami megmenthető, hogy haladéktalanul meg kell tenni, a törvényszabta lépéseket s a bírói eljárás folyamában is, az általam javasolt módokkal is ügyelni arra, hogy a kölcsönvevők kibonyolódhassanak, másrészt a betevők, minél előbb juthassanak ahhoz, ami még-részükré megmenthető, valamint gond fordítottassék a bejelentések megtörténte is.

A bíróság lévén hivatva eljárni, egy a büns ellen, mint általában, minden irányban, ha a történet intézkedések és határozatok elégedetlenségre szolgáltatott okot, mi kivált az oly súlyosan sujtottak részéről, nem lehet meglepő. A bíró is alá van vetve az emberi tévedésnek. De azért oly kívánalmakra hallgatni, oly elvet elfogadni, hogy a politika, vagy a politikai hatóság avatkozzék a bíróság dolgaiba, semmi körülmény közt elfogadni, nagyobb baj előidézése nélkül, nem lehet, nem szabad.

Ez nem volna egyéb, mint az önkénynek

bírói székbe tültesése. A polgári szabadság egyik biztosítékának, mely néha tévedhet ugyan, de mégis biztosíték, teljes félre lőkés.

Ha elégedetlenség támad, ez néha a törvény nem ismeréséből is ered s a törvényben van hiba.

Ami büntető törvényünkben én nem is látom helyesnek a családra vonatkozó rendelkezéseket, s ha lesz módom benne, oda fogok hatni, hogy büntetése szigorúbbá tétessék.

Ezen tárgyra való kitérés után meg kell említenem és nem mellőzhetek egy politikai természetű nyilatkozatot, mely a megindult választási mozgalomban, sőt a programbeszéd alkalmával is nyilvánult s egyáltalán úgy, hogy rá vonatkozását is alig lehet félreírni.

Hangsúlyoztatott, hogy a választásnál és képviselőjelöltnél lényeges dolog, hogy a jelölt legyen helybeli s óva intették a választókat a vándor beavatkozástól.

Hát igaz, tisztelt polgártársak, hogy nem születtem ebben a választókerületben és nem lakom itt, De Magyarországon születtem és Magyarországon lakom, magyar honpolgár-vagyok és nem lehetek sehol idegen széles e hazában.

És amidőn ebben a választókerületben újra kibontom és kész vagyok harcba vinni, a haza függetlenségének, a 48-as elveknek s ekkép a valódi s igaz szabadelvűségnek azt a zászlaját, amelylyel kezemben 1896-ban megválasztattam, ez épp oly kevéssé tekinthető és nevezhető vándor beavatkozásnak, amint nem volt az 1896-ban.

Vagyok ma is az, aki voltam akkor. Mivé is lenne szegény, elszanyargott, oly hosszú idő óta idegen érdekeknek kiszolgáltatott hazánk, ha visszhangra találhatna még az a felfogás is, hogy a választásnál a képviselőségnél, a jelöltségnél, nem az megy fődolog számba, hogy minő elveket vall az illető, minő elvek alapján áll és működik, hanem az, hogy lehet az elve bármilyen, lehet reactionárius, idegen érdekek érvényesülésével nem törődő vagy azokba beleenyugó, labanéz vagy más, meg kell választani, mert helybeli.

Vannak ugyan ebben a kerületben is, a kik elpártoltak attól a zászlótól, amelyet 1896-ban diadalra juttattam segítették. De az önkö megjelene, tisztelt polgártársaim, mai összegyűlékezésünk egyszersmind bizonyossága annak, világos jele annak, hogy ez a veszedelmes felfogás nem talált általános visszhangra, hazánk ezen választókerületében sem.

Jelenti azt, hogy azért, mert nem vagyok helybeli, ma épp oly kevéssé tekintenek idegennek és vándor beavatkozásnak, amint nem tekintettek annak eddig.

Ezzel a tudattal fogadtam el újra a felajánlott képviselőjelöltséget. Ezzel a tudattal szölok nem csak, mint 1896-ban megválasztott képviselőjök, hanem, mint újra jelöltjök.

És ezzel a tudattal megyek újra a választási küzdelembe s azzal a reménnyel, hogy mindannyiunknak ily kitartása, férfias szilárdasága zászlónk s arra felirt elveink mellett, nem lehet sikertelen és nem enged árnyat borítani a kis-czelli kerület, Kemenesalja hagyományaira és múltjára.

Tisztelt polgártársaim!

Mint hogy, mint mondtam, elveimre, meggyőződéseimre, műkedésem irányára és céljára, szóval mindarra nézve, ami zászlómra volt írva, eddigi képviselősegem alatt, ma is az vagyok, ami voltam, s hogy ezt önkök is tudják, új jelöltetésem is bizonyossága, valamint annak is, hogy szívesek voltak figyelemmel kísérni, a lefolyt 5 év alatt is, működésemet: megbízatásomról beszámolv, nem szükséges a lefolyt országgyűlésen történtek tüzetes felsorolásába mintegy pontonkénti lajstrommal belebecsülnöm, bátran hivatkozhatom arra, hogy öt év előtt kifejtett programom alapján állva itéltem meg a javaslatokat, előterjesztéseket. Azok vezérléte alatt, azok szellemében jártam el, és azok alapján állva, ama alapelvekre ragaszkodva, meggyőződéseim egész erejével, hazaszeretetem egész melegevel lépek megválasztatásom esetére, újra az ország gyűlésebe s ezzel megvannak adva újlag programom alapelvei is.

Nem szorítkozhatom azonban és nem szorítkozom csupán erre, nemcsak a bevett, helyes szokásnál fogva, hogy ily alkalmakkor az ország közállapota megbeszéltessék, hanem azért is, mert választások előtt állván, szemben találván magunkkal az anyyi idő óta hatalmon álló pártot, a közérdekekben szükséges, hogy helyes utirány és feladat megvilágítása végett tekintetet vessünk, habár csak főbb vonásaikban, a múltira, annak eredményére, a jelen állapotra és a jövő legközelebbi feladatokra.

Midőn ezt tetszem, tekintettel arra, hogy ezuttal a kis-czelli kerületben is, a szabadelvű vagy helyesebben a kormánypárttal állunk szem-

ben, tenni fogom ezt természetesen egyszersmind, a részükről pártgyűlésük alkalmával nyilvánult nézetek és kijelentésekkel kapcsolatban.

Ekképpen egyszersmind alkalmam lévén, az illető helyen fölemlíteni véleményemet, aránylag rövidebben szólhatok s kevésbé veszem igénybe becses figyelmüket.

Hazánk állapota, fájdalom, nagyon elszomorító. Érezzük, tudjuk azt olyannyira, hogy behatódott fejtegetésre sem szorul.

Érezzük, látjuk, hogy ősi jogainból csak foszlányok maradtak meg és mi, akik az elvesztettnek visszaszerzéséért küzdünk, még azzal is kénytelenek voltunk és vagyunk gyakran, hogy míg egyik kezünkkel előre törve harcolunk, a másikkal védünk kell elforgácsolás ellen még azt is, ami megmaradt.

Érezzük, hogy nemzeti érzelmünk, legjobb-jainkért való kegyeletünk minduntalan megsebeztek.

Érezzük közigazdasági életünk sanyarságát, az anyyi év óta idegen érdekekre pazarolt milliók hiányát, szabad mozgásunk, fejlődésünk beköpa zárasát.

A gazda tengődik, ipar és kereskedés pang, a közigazdasági helyzet sanyaru.

Mindenféle élszegényedés, keresethiány, eladósodás, az adóteher fokozódó sulya.

A közigazdasági helyzet felettébb nyomasztó voltát, érzik azok is, akik a szabadelvűpártnak hívei, ezt ott be is vallják, de ha keresnek is orvos-szereket, apró, cseprő szerekhez folyamodnak, vagy olyanokhoz, amelyek ideig-óráig adhatnak enyhülést, de a baj gyökerének kiirtásától huzódznak, folyton arra törekednek, hogy ne alkalmaztassék az egyetlen sikeres orvoslás, hazánk állami és gazdasági önállóságának, minden téren szabad idegen beavatkozástól ment szabad mozgása.

Még a gazdasági önállóság, a külön vámtérlet kérdésében is, mit pedig még a 67-es kiegyezés is lehetővé tesz, sőt fenntartott, okoskodnak, hogy ám legyen, ha Ausztria miatt nem lehet másképpen.

Igy okoskodnak, dacára annak, hogy Ausztriában levő állapotok miatt, megszünt már a kiegyezés feltétele is, hogy t. i. ott teljes alkotmányosság legyen s ne absolut parancsok intézék az ügyeket, mint már évek óta; és dacára annak, hogy ime teljesen ránk omoltak már, a vámszövetésget az Ausztriával való közös vámtérlet, pusztító, hazánkat az élszegényedésbe, eladósodásba vivő következményei.

A magát szabadelvűnek nevező párt, 26 év óta van már hatalmon.

S ha végigtekintve működésén és nézve szomorú uralmának eredményeit és kérdjük, visszacszereltette-e valami elaludtolt jogainkból, erősödött-e magyarságunk, növekedett-e vagy csak meg is óvatott hazánk tekintélye künn és benn, átpottolt és terjesztette-e valóban a szabadelvűség, létesítette-e szabadelvű alkotások, erősítette-e a nemzet önértéte, a közvélemény, kevésbé függök lettünk-e Ausztriától, üdvösebb, hasznosak voltak-e az időnkénti kiegyezések Ausztriával, vagy biztosítva van-e legalább az új kiegyezés, növekedett-e a jölet, biztos állapotra helyzetett-e a nemzet vagyoni fejlődése?

A felelet nagyou leszütő.

Mert ezen hosszu uralom alatt államiságunkban, inkább lefelé járultunk a lejtőn, a hadügy, a delegáció törvényes meghajlása elé terelve, ma is absolut módon, a közös hadügy-miniszter felelősségének tényleg teljes semmisségével intéztetik s Magyarország, a magyar túrni kénytelen, hogy zászlaja, nyelve közös hadseregéből, bár a 67-es törvényben, világosan meg van mondva, hogy annak alkotó része a magyar hadsereg, számúzve, sőt gyakran megsérve. Ausztria feketesárga színei, kétféjjl sassa lebegnek előtte, mint az egységes absolut uralom idején, az a zene szólal meg, még polgári ünnepeleken, amely éppúgy, mint a feketesárga zászló, a legötödtebb idők emlékéit idézik fel minden igaz, magyar szívében.

Oly erős mindezek uralma, s oly érinthetlenség ezek a kormányuk és a szabadelvűpártnak, hogy nemcsak meg sem kísértettek a váltakozó kormányok e súlyos sérelmek elhárítását, de sőt, midőn a szandárok kardbójtjáról volt szó, a honvédelmi miniszter azt felelte, hogy azért kell annak így lenni, mert a magyar nemzeti színeket nem tartaná tiszteltetben a hadsereg.

A honvédség nemcsak, hogy nem hadsereg, most nincsenek tábornokai, nincsen tüzérsége, nincsenek műszaki csapatai, de legutóbb még vezérkari tisztjei is elközösítették.

Ha a honvédtisz vezérkari tiszt akar lenni, még mindig Bécsbe, a Kriegs-Schulba kell mennie, s azt németnyelven végeznie.

Szabadelvű neve dacára, az elmúlt úrolom, teljesen függésbe hozta, magától a törényhatósági tisztviselőket is, előmozdította a társadalomban a rétegrek orszáit, akárhányzor megsértette erőszakosságával, az egyéni és polgári szabadságot, s azt is, amit szabadelvűt alkotott egy ízben, 20 évig ellenzete.

Hogy milyenek voltak időnként a kiegyezések, azt már magukban a 10 évenként elokertült jelentések is mutatják, melyekből kitűnik, mennyi millió áldozatot idegen érdekekre lgrtetett egyuttal, hogy jobb lesz az új kiegyezés.

De fentartatván folyton az egészen ellen-érdékű országok közti a vámszövetség, odaadtván iparunk Ausztria hosszu idon át istápotl s erős ipara korlátlan versenyének, gazdáink Ausztria azon érdekének, hogy olcsón szerezhesse be kenyérét, megköve még közvetett adóinkra nézve is, folyton elvonatnak a milliók, melyek súlyos adózáunk mellett, korunk gazdaságát, iparát és kereskedelmét lettek volna hivata megtermékenyíteni.

E mellett örökös lévén a szabadelvűpártnak készsége a közösegyre, a kívántakat folyton készséggel megadni, s ez az adóterhet súlyosítván, sőt ujabban még a kvóta is felemelt, ugy, hogy ebbeli több kiadásunk is, évenként 3 milliót tesz ki, bizony mindez csakis szomorú következményekre vezetett.

Es ha hivatkoznak arra, hogy imitt-amott mutatkozott időnkint fejlődés, fellendülés, kivált állami építkezések folytán, ez csak azt mutatja, hogy mily virágzó állapotot létesíthetett volna, hazánk lakosságának értelmisége és szorgalma, ha képes volt még ily sauyaru körülmények közt is, megköttöt állapotában is, fejlődést, haladást felmutatni és bizony emellett is, a feltett kérdésekre a felelet csak tagadó lehet.

Méltán felmerül a kérdés, hogyan lehetséges az, hogy az a párt, mely szabadelvű néven oly hosszu ideig uralmon van, mikép marandhattott ott ennyi ideig, bizony nem lehet örvedetes ennek magyarázata sem.

Megadják ezt a kormányók rendelkezésére álló eszközök, amelyek megállamosítások révén is gyarapították s új mindenféle hivatalokkal időnkint.

Megadják erre a kérdésre az igazi választ, a választási törvényszakoskodás, a hivatali nyomás, a nem kormány-pártra szavazókkal szavazatok megkésérülteése, az a vissznelés a hatalommal, hogy megkövetelték és meg természetesen talájk, hogy az ország, a megye, a község hivatalnokai, tisztviselői, egész a községi bíróig, jegyzőig, né az ország, törvényhatóság, község hivatalnokainak tisztviselőinek tekintsek magukat, hanem a kormányon uralkodó párt szolgálóinak, korteseinek, kik kötelesek meggyőződésük ellen is szavazni.

Hozzájárult, hogy míg tisztátlan választásokkal a egyéb hatalmi eszközökkel harezolt többség által támogava, milliók és milliók áldoztatnak idegen érdekekre, ezek a milliók csak adó-teher képpen szerepeltek az országban és nem termékenyíthették meg hazánk gazdasági életét, terjedt az elszegényedés, az eladósodás, megtört lassanként a nemzet dereka, a közép és kisgazdák ereje, ezzel növekedett a befolyásolás, a hivatalvadászat, súlyosodott a hatalom nehézkedési irányja, csökkent az ellenállási erő, tért nyert a vesztegetés, megromlott, közömbös lett a közszellem, folyton inkább lohandt, s elalatatott lelkesedése nemzeti ideáljairt.

Hozzájárult a választó-kerületek elavult, helytelenül vált beosztása, a visszaéléseknek a parlamentben meg nem torlása.

Igy jutottunk el ide, hol vagyunk.

A választásokat illetőleg, a legutóbbi országgyűlésen a kuriai bíraskodásokról alkotott törvény, igyekszik ugyan a visszaéléseknek segíteni, de nem hiszem, hogy lényegesen orvoslásra vezethete.

Hisz jó intézkedéseik közt, mint a virágba a féreg, a szabadelvű-pártnak ezen alkotásába is bele van ültetve a féreg petéje.

A fuvarberről és ellátásról való rendelkezéseit látjuk már is miképpen magyarázzák.

Annly mindenesetre bizonyos, hogy alkalmas fokozni a választónál járó költségeket, mi azon éppen nem szabadelvű eredményre vezet, hogy csak vagyonos emberek lehessenek képviselők.

A kérvényezést is oly nehézkessé és költségesre teszi, hogy számos visszaélés marandhat megtorlatlanul.

Hozatott a legutóbbi országgyűlésen, az összerfíthetlenségről is törvény, de nézetem szerint némely tekintetben kevés alapon, kivált miután alkalmas szolgált, hogy az eddigiekkel is bejuttasson a házbó kormányközégeket.

Gyökerees orvoslást, tisztá választásokat, csak az eredményezhet valóban, ha helyesen

osztatnak be a választó-kerületek, általános lesz, legfeljebb a magyar nyelv tudásához kötve, a választási jog és közsegenkint, titkosan törtenik a szavazás.

A bajoknak és szomorú helyzetnek gyökere, igazi orvoslásának lehetősége pedig csak akkor következhetik be, ha végre elvetjük az alapot, mely csakis romlásra vezetethet és visszaszerezhetik hazánk önállósága, idegen beavatkozástól függetlensége, rendelkezik az állami élet, minden kellekével, önmaga rendelkezik szabadon saját céljaira, polgárainak élete és vagyona felett.

De midon erre rámutatunk, dacára, hogy feynyilhattak már azok szemel is, akiket eddig hályog borította, azt mondják a szabadelvű-párt részéről, az mondatott legutóbb ezen kerületben, hogy nem igaz, hogy csak ezen alapon lehet hazánk boldog és virágzó, ez csak jelszó, félre kell tenni a közjogi kérdést, mert az ehhez való ragaszkodás, megakasztja az országot fejlődésében, haladásában.

Sőt még az is mondatott, hogy akik mást mondanak, polgártársaitak félrevezetik.

Hogy nem atálják, az amnyi év óta ellenkező uton járó párt működésének sivár eredményeivel szemben, még ezt is mondani, az csak meglepő lehet, de felesleges volna vele bővebben foglalkozni.

Es pedig annál kevésbbé, mert hiszen értelhet azon részen, mely uralmon maradását, hatama hasonlítottat, azon okokon kívül, melyeket említetttem, főleg annak köszöni, mert az egységes Ausztria való törökves, Ausztriával szoros kapcsolatban, sem annak jelenségeiben, nemcsak megütöközni valót nem lát, sőt helyesnek találva, a régi beolvastási iránynak, jelenlegi nyilvánúasa, jelen alakjában való megjelenésével szemben nem látja szükségesnek és nem fejt ki ellenállási crót.

Az a beolvastási irány, az egységes Ausztriának megnyilvánulása, olyan történelmünkben mint a Karst folyói. Itt-ott eltűnnek, de tovább folynak a sziklák alatt s újra meg újra megjelennek.

Ilyen párt, sajnos, századok óta volt hazánkban, történelmünkben elég szomorú nyomokat hagyott, osztogatták nekik a dominiumokat, valódi neve labancz-párt.

A beolvastási törökvesek ellen azonban és ezzel a párttal szemben volt hála Isten, mindig olyan párt is, amely a hara függetlenségért, szabadságáért, ősi jogaiért küzdött.

Ezek a mi pártunk elődei, a kurucok. Ezek élén küzdötték legjobbjaink. Ezek élén harczolt Rákóczy s ha más néven is, ezért harczoltak 1848-iki elődeink.

Ezek közt szerzett magának dicső nevet, ennek a kerületnek, Kemencsaljának lelkes fia.

S ha zászlójuk mellett, ez a kerület ma utolsó ör-állomás is Vas megyében, ez a lú kirtartás, csak azt mutatja, hogy az utódok nem lehetnek és nem lesznek méltatlanok elődeikhez.

Nem zárkózhatott el ezen tény elől, a szabadelvű-párt jelöltje sem, midon utalt arra, hogy ez választó-kerületben, sok helyen el van terjedve a nézet, hogy csak önálló, független Magyarorszag lehet boldog.

De hát ez szerintök jelszó számba megy és baj lenne ezen alpra állni, mert megakasztaná a haladást és fejlődést.

Persze azt a szabadelvű haladást, amelyre rámutattam.

Az is tévedésnek bélyegzetett, sőt félrevezetésnek, mintha a szabadelvű párt nem ápolna a 48-as eszméket, mintha nem törekednék a nemzeti óhajok megvalósítására.

Sőt felhangzott az a felkiáltás is, mintegy méltatlankodva, hogy mi erről nem vagyunk meggyőződve, vajjon megakasztja-e tiltani a függetlenségi 48-as part, hogy 6k a szabadelvűk, a 48-as eszméket harczosaiért, a névtelen hősökért lelkesedjenek.

Dehogyan akarja. Boldogok volnánk, ha ez nem csupán szó, de tényekben nyilvánuló lelkesedés volna.

Hogy áll azonban a dolog valójában, mit kellett tapasztalunk a 26 éves szabadelvű-párti uralom alatt, mily magatartást követtek egymást telvált kormányai.

Midon az aradi vértanuk szobránál ünnepeltük a dicső vértanuk emlékéit, a hadseregben és honvédségben szolgáló magyar fiuknak nem volt szabad ott megjelenni.

Ujabban is az történt, hogy a nemzet sérelmére ünnepelt Hentzi szobor, a tiszalattot s nagy katonai díszlet, oda, hol fiaink a hadsereg részére tiszteknék képzettük, hogy róla vegyünk példát.

Ki volt rendezve a honvédség is, és midon meghajtván Hentzi emléke előtt zászlójukat, viz-

szatértek onnan a Ludovika tanulói, és találkoztak polgárokkal, kik e felett botránkozásuknak adtak jelét, a csapat parancsnoka szuronyt szegzettetett.

S a midon az országgyűlésen felszólalás történt, az volt a felelet, hogy a honvédség is a helyőrséghez tartozik.

Ilyen az az emlegetett lelkesedés. Beleyugszik, még ha nem tesszik is, mindenbe.

Igy van azzal is, hogy az uralmon levő párt is törekszik arra lassanként, fokoként, hogy a nemzet ohajai valósuljanak.

A 26 évi tapasztalás után azonban varhatunk arra, míg oda érnek, az idők végéig.

Aki ugy igyekszik Budapestre, hogy Bécsnek veszi útját, az soha sem ér el oda.

Igy vagyunk a 48-as eszmék hangzóztatott ápolásaival is.

Ezek, a mondatott, szabadság, egyenlőség, testvériség.

Hát nincs-e szabadság, nincs-e törvény előtti egyenlőség és testvériség s ami az utóbbiból még hiányzik, megjön.

Lássuk, kik dobálóznak jelszavakkal? Hát lehet e szabadságról, lehet a 48-as eszmé tiszteletéről és ápolásáról beszélni, midon függ helyzetben van, nem szabad, nem rendelkezhetik nygeiről szabadon, hazánk?

Midon külföldön a maga államiságában megjeleni sem engedik. Ott mint Ausztria szerepel, követeli, ügynöki, konzulai zászlóiban; nyelvében és nevében.

Lehet-e szabadságról, 48-as eszmék ápolásáról szólni, midon nyelve számúzve van a közös hadseregből.

Fiait idegen szellemben nevelik. Sőt a tartalékos szemléken sem szabad nyelvet használni. Megbüntetik, ha magyarul jelentkezik.

Egyenlőség? No hiszen szép egyenlőség s szabadság, midon a kabattal változik a jog is, s a magyar fiu, még a honvédségnél idegen, osztrák büntető törvénynek és eljárásnak van alávetve, s amidon a szabadelvű kormányok 26 év alatt sem szabadították fel egyik alul sem.

Testvériség? Sajnos a 26 évi uralom, nem tudott vonzó erőt gyakorolni. A nemzetiségek gyűlölködése állandó.

Hogy is vonzódnának, midon látják, hogy csak annak, ami feketesárga, van tekintélye, hatalma, hogy a magyar mit, mindent eltar, hogy a magyar nem ur hazájában.

Bécs felől, vagy kívülről várják a boldogulást. Látják azt is, hogy az absolutismus emberei nagy nyugdíjakat kaptak, a honvédeknek csak alamizna jutott.

Mondatott az is, hogy 48-as vívmány a parlament is, és ime működik.

De hogyan? Csonkán. A legéletbevágóbb ügyek delegátókra bízva.

Is anélkül, hogy a parlamentarizmus szelleme értelmében meg volna benne, a pártok uralmanak egy épséges változása.

Minden, bukott miniszter, az újabb mögé ül. Megmarad szépen a part is. Megszavaz mindent s a miniszterfelelősség úrszavá vált.

Hogy a párturalom absolutizmusából eredő ériási bajok, legalább a végső szükségben, mint ahogy segíteni lehaszen, nincs más eszköze, ugy az obstrukció.

Igy ápoltatnak, így valósulnak meg a 48-as eszmék.

De így vagyunk úgyiszlóván mindennel.

Ha léteznék az uralmon levő pártion valóban szabadelvűség, s az igazi szükségletek kielégítésére való törökves, ily hosszu éveken át elég idő lett volna, az általunk annyiszor megkövelt szabalyzatot, az alman s egyéb tisztviselők részére, hogy ekkép védve legyen a kölcösség teljesítő tisztviselő az önkény ellen s védve a polgar a tisztviselő visszaélése ellen.

A fizetés is csak a katonaságnál emlegetett. Mi ha helyeslítő is, épp annyira karhözhatandó, hogy oly sok éven át a polgári tisztviselő és hivatalnok fizetése, maig mindig ugyanaz, és semmikép sem kiegészít, ep oly kevés, mint a tanító.

Most, mikor már a végső szükség nyomasa alatt, függ helyzetek mellett is nekibátorodtak az össze-óro, erőteljesebb felépítésre, ismet csak azt mondják nekik, hogy igazuk van, de tekintettel kell lenni, hogy az állam háztartás meg ne zavaras ék. Mas szóval, hogy nincs rá pénz.

Lehet volna már régen, ha nem fordítottak ota közöseggyel költségekre, idegen érdekekre számos milliók.

Es oly szákbelen a pénznek, ideje volna megszüntetni, a miniszteri és főispáni nyugdíjakat, amelyeknek eddig sem volt értelmük.

A következők országgyűlés legfontosabb teendői közé tartoznak, a közgazdasági helyzet orvoslása, a közgazdasági kérdéseknék hazánk érdekében való megoldása.

A kiegyezés dolga Ausztriával függőben van, a közös vámterületnek s ezzel összefüggő viszonyoknak egyoldalú fentartása, érezteti egyúttal nemcsak a vámszövetségnek, hanem az ideiglenességnek káros következményeit is.

Ha nem magyarizált volna bele a törvénybe, ami nincs benne, de a hatalomhoz való ragaszkodás minduntalan bele magyarizálni törekszik: akkor már fel kellett volna szabadulni Magyarországnak legalább a gazdasági függés nyújtól, mert hiszen még az 1867-iki törvény is fentartotta az ország részére az önállóságot, mely helyt nincs teljes alkotmányosság Ausztriában.

Azt pedig, hogy nincs, hogy a kiegyezés, a bank és mindenek kérdések abszolút rendelkezéssel intézettek el Ausztriában, hogy a kvótánál is már szabályozta lett a fejedelmi döntés, csak az nem látja, aki nem akarja.

Az is kétségtelen, hogy Ausztriának, mint nagy iparos államnak, egészen más az érdeke, mint a főleg mezőgazdaságból élő Magyarországnak, hogy gyűlölség állandó kiaknázási törekvés uralkodik oda át irántuk.

Hogy tehát a vámszövetségnek természetes feltételei is hiányoznak.

Hogy tehát lehetetlen egy vámszövetséget létesíteni s úgy létesíteni közös vámterületet, hogy Magyarország érdekeinek megfelelően.

Nekünk életbevágó érdekünk, hogy mezőgazdaságunk jövedelmezzen, hogy nyers terményeinknek, buzának, husnak jó ára, jó és biztos piacza legyen.

De ne úgy, mint a nagy gazdasági agráriusok törekvéseiből következik, kik oly nagy hívei a közös vámterületnek, hogy az iparosok és a többi fogyasztók kényere megdrágítsák, megnéhezítsék, hanem, hogy keresetük, foglalkozásuk, jövedelmük legyen s viruló ipar és kereskedés keletkezék.

Ez aronban közös vámterülettel, midőn Ausztriának az az érdeke, hogy iparát, a külföldi behozatal és versenynyel, vámokkal védje, Magyarországot pedig vámentesen elárasszathassa ipari cikkekkel, vagy mint teite eddig és teszi most is s nagy gyárakból olcsóbban adhatja a cipőt is és egyedüli eladója lehet kapának, kaszának is; másrészt, hogy minél olcsóbban szerezhesse be kényerét s az iparhoz szükséges nyersanyagokat, miért is érdeke versenyre bocsátani Magyarországgal a külföldi bort, gabonát, azt a amit hazánk érdeke megkövetel elni, semmikép sem lehet.

S aki mégis azt hangoztatja, hogy csak esetleg csak kényszerűségtől áll a külön vámterület, a gazdasági önállóság alapján, leginkább politikai okból, hogy minél szorosabban maradjunk Ausztriához fűzve, tetheti, de hazánk érdeke ellen cselekszik.

Hiába ijesztegetnek az ékkéj gondolkodók azzal is, hogy Magyarország külön vámterület mellett, majd még vamat vetne gabonáinkra.

No hát, azt mégis bajos elhinni, hogy Ausztria kész volna megdrágítani magának a kényeret.

Épp ilyen furcsa beszéd az is, hogy Magyarország közös vámterület mellett is lehet ipart teremteni és felvirágoztatni.

Hivatkoznak hogy gyárak létesültek, ipari vállalatok így is vannak.

Igen ám de az államsegélyezésekkel, adókedvezményekkel való mesterkélt iparfejlesztés, csak üvegházi növény, nem magából a közigazgatási helyzet egészséges talajából nő ki.

S ezenkívül privilégium osztogatás, a többi adózók rovására.

Ezen kérdések előtérbe állanak, már az általános vámtarifa, küszöbön álló megállapításánál. Egészen más alapon létesül az, közös vámterület, egészen más módon külön vámterület alapján.

És mivel Magyarország életbe vágó érdekei, csak a különvámterület, gazdasági önállóság és szabad mozgás alapján biztosíthatók, szomorú közigazgatási bajaink csak ezen uton orvosolhatók, most inkább mint bármikor köteletségünk ehhez szilárdul ragaszkodni, s létesítéséért küzdeni.

Hogy pedig Magyarország többi bajai is végre megszűnjének, s a magyar igazán otthon legyen hazájában, hogy legyen szabad és boldog hazája. Erre csak az vezet, ezt csak úgy érhetjük, ha hazánk nemcsak gazdaságilag, de teljesen önálló, független és maga rendelkezik szabadon saját céljaira, polgári élete és vagyona felett. Ez volt, ez van zászlónkra írva.

És itt, hol ez oly diadalmasan lobogott, hol híven kitartottak mellette ennyi időn, hol nem befolyásolható gyéméneknek, hanem elveikhez szilárdan ragaszkodó férfiaknak mutatták magukat, nem szabad kételkednem abban, hogy ezuttal sem fog hiányozni, a férfias kitartás.

Ha nincs is egyelőre siker, ne lankadjunk a küzdelemben. Alljunk erősen őrt, azon a bástyán, amelyet, ha nem őriztek volna híven elvi elődeink s amelyről, ha elhagynánk riasztani magunkat még a jelenleginél is szomorúbb sorsra jutott volna hazánk és még bátrabb lenne a jogfeladás.

Küzdjünk, lelkesen, buzgón zászlónk alatt, zászlónkert.

Éljen a haza!

György Elek beszéde befejeztével zajos, dörgő éljenzés reszkedtetete meg a levegőt. A szünni nem akaró éljenzés lecsillapultával Noszlopy Sándor lépett elő s rövid, szívélyes szavakban köszöntö meg György Eleknek beszámolóját. Ezután György pártbívei közre fogták és kisérve a nagy embertömegetől zenező mellett a „Sas“-szállodához, lakására kísérték. Jó két órába került, míg a rengeteg embertömeg szétoszlott, hazament. A választók között körülbelül 1200 drb. 1 kor. 20 fillér értékű étkezési jegyeket osztott ki a pártvezetőség.

Bankett.

A hivatalos program befejeztével, este a „Sas“-szállodában társas vacsorát adott György Elek, a melyre pártjainak vezér férfiai voltak hivatalosak. A társas vacsorán körülbelül ötvenen vettek részt. Berzsenyi Jenő dr. a függetlenségi párt vezér embere, családi ügyek miatt nem vehetett részt a társas vacsorán. Berzsenyi kivételével a párt vezető emberei azonban mind ott voltak. A társas vacsorán a menü a következő volt:

Vesepecsenye

Borju sült

Liba és baromfi sült

Compót és saláta

Gyümölcs

Ó-sági bor.

Diesérettel kell megemlékeznünk ez alkalommal a „Sas“-szálloda jó konyhájáról és pinézéjéről. A társas vacsorán mindvégig kedélyes jó hangulat uralkodott és csak a kora reggeli órákban ért véget. Tósztokban éppen nem volt hiány, szónok szónok után kelt fel. Az elhangzott tósztokról az alábbi közleményünkben számolunk be.

A társas vacsora kezdetén, az első fogásnál felállott Horváth János s szép, tartalmas beszédben üdvözölte György Eleket, mint a függetlenségi-párt oszlopos tagját. Lelkes éljenzés hangzott el Horváth beszéde után.

György Elek dr. állt fel ezután s meleg szavakkal köszöntö meg Horváth üdvözlését. Beszédét így fejezte be: „Szívből köszönöm Kemenesalja közönségének belém helyezett bizalmát, e bizalomból látom, hogy a polgárság melletttem van és ez ad nekem erőt és kitartást a további küzdelemre. Isten éltesse Kemenesalja polgárságát.“ György szavait lelkesülten éljenzés követte.

Böjtös János ev. lelkész szép beszédben fejtegette a függetlenségi elveket, poharát György Elekre ültette.

Tulok Benő ügyvéd, volt 48-as országos képviselő állt fel ezután szólásra. Szellemes, a humortól szípkarkózó beszédben, zajos derűltség közepette mondta el miért lett ő belőle, mint ellenségből György párt híve s hogy ő miért tért meg. Beszé-

dében védekezett ama vádak ellen, mint-ha ő a multban néppárti lett volna. A függetlenségi párt híve volt — ugymond — teljes életében és az marad mindenkor. Élteti a függetlenségi elveket.

Noszlopy Sándor a 48-as eszmék kitartó bajnokai: Takács Antal, Esső Sándor és Berzsenyi Jenő drra emelte poharát.

Varga Gyula ev. lelkész szellemes beszédben Kemenesalja „kuruczaira“ emelte poharát.

Tomba Mihály ev. lelkész Noszlopy Sándort és egyáltalában a függetlenségi eszmék bajnokait köszöntötte fel és azokra ültette poharát.

Varga Gyula Takács Antalra a függetlenségi-párt köztisztelőben álló ősz elnökre mondott igen szép felkőszöntőt, mit Takács Antal meghatva köszönt meg. Várallyai Pál Kiss Samura, Kemenesalja kedvelt „Samu bácsijára“ mint 48-as honvédra emelte poharát. Kiss Samu mondott ezután verses felkőszöntőt a „hazára“, mely általános tetszésben részesült. György Elek szintén a 48-as nagy idők alakjáról emlékezett meg. Szellemes felkőszöntőjében emelt poharat Várallyai Pálra, mint a függetlenségi „vezérkar“ főnökére.

Öreg Mester József n. magasi földes gáda lépett ezután egész váratlanul a terembe. Tisztesség tudóan bemutatva magát György Eleknek s pár percnyi beszélgetés után helyet foglalt a terem egyik sarkában elhelyezett asztalnál. Alig ült azonban párperczig a jó 60-as években bent levő Mester bátyánk az asztalnál, felállott s mondott olyan tartalmas, hazafias beszédet, mely becsületére válnék akárhány hivatásos szónoknak. Eltette a függetlenségi pártot és annak jelöltjét: György Eleket. Öreg Mester bátyánk beszédét zajosan megéljenzették.

Böjtös János a sajtóra és annak jelenlevő képviselőjére, Huss Gyulára, lapunk szerkesztőjére emelte poharát. Beszédében köszönetet mondott lapunk szerkesztőjének amiért a protestáns lelkészeket megvédte, illetve lapjában megzáfolta azon vádakokat, amelyek vádakban azt terjesztették a sajtóban, hogy Kemenesalja protestáns lelkészei felekezeti politikát csinálnak.

Huss Gyula, lapunk szerkesztője a sajtó nevében megköszöntö Böjtös megemlékezését és felkőszöntőjét s kijelentette, hogy neki azért nem jár köszönet, mert ő csak kötelességét teljesítette akkor, amikor a hazug vádak lapjában megzáfolta. És ezt a kötelességet teljesíteni fogja mindenkor ama tudatban, hogy ezzel a háza javára munkál. Beszélt még Szabó Mihály ki Tulok Benőre mondott hosszabb felkőszöntőt. Végül Tulok Benő indítványára elhatározták, hogy a függetlenségi párt nagynevű elnökét Kossuth Ferenczet, ki betegem fekszik, táviratilag üdvözlik. Megemlítjük még, hogy a társas vacsorán Ladás Ferkő és Csillag Janesi egyesült zenekara hozta a szebbnél szebb hazafias darabokat egész kivilágos kivirradtig.

MELLÉKLET a 'Kis-Czell és Vidéke' 37. számához.

HIREK.

— **Hátralékos vidéki előzetőinket,** különösen azokat, kik már régebb idő óta hátralékokban vannak, egész tisztellel arra kérjük, legyenek szívesek a hátralékokat mielőbb beküldeni, mert éppen nem vagyunk abban a boldog helyzetben, hogy a lapot bárkinek is évszámra ingyen küldjük. Lapunk fentartása tete mes anyagi áldozatot igényel, így mi is csak úgy tudunk megfellelni több rendbeli kötelezettségünknek, ha közönségünk, azt a nagyon is csekély és általunk jól kiérdemelt előfizetési összeget nekünk pontosan beküldi. Mi nem vagyunk abban a szerencsés helyzetben, hogy felsőbb helyről szabvenczióknak bennünket, így reá vagyunk utalva közönségünknek jóakaratu támogatására, melynek érdekeit híven és kitartóan szolgáljuk immáron évek óta. Kellemetlenséget nem szeretnénk okozni t. hátralékosainknak, így kérjük a hátralékok mielőbbi beküldését.

A kiadóhivatal.

— **Főherczeg vendég Ságón.** A 14 éves Károly Lajos főherczeg, Otó főherczeg fia, ki mostanában Magyarországot utazza be, tegnap, szombaton délelőt. Ság ra érkezett, hol Gróf Erdődy Ferenc nagybirtokosnak volt a vendége. A főherczeg tiszteletére a főúri vendéglátó gazda agarrászatot rendezett, a sági határban, melyen több főrangú ur vett részt. Délután a Sághegyen volt nagy diner. A vendégek a Sághegy tetejébe is felmentek és onnét gyönyörködtek Kemencsalja vidékének panorámájában. A főherczegi vendég este elutazott Ságról.

— **Képviselőjelöltek körutazása.** Dr. Maróthy László a kis-czelli szabadelvű párt jelöltje a múlt héten, mint azt már jeleztük is lapunkban, a választó kerület alsó részének községeit járta be. A héten pedig a felső járás községeit látogatta meg. Dr. Győry Elek függetlenségi jelölt, ki programbeszédét vasárnap tartotta meg, hétfőn a délelőti gyorsvonattal visszautazott Bpestre, honnét csütörtökön érkezett vissza Kisz Czell állomásra és innét egyenesen Jánosházára utazott. Győry Elek hír szerint 6-8 napig marad a kerületben és ez idő alatt a kerület összes községét meglátogatja. A lapunkhoz beérkezett tudósítások szerint, úgy Győryt, mint Maróthyt, tüntető lelkesedéssel fogadták mindenütt párt híveik. Annyi bizonyos, hogy a kis-czelli választókerületben, heves küzdelemre van kilátásuk a pártoknak és jelöltjeiknek.

— **Győry Eleket a szátmári függetlenségi párt is jelöltje és táviratilag kérte fel a jelöltség elfogadására.** Ezenkívül még két kerület ajánlotta fel Győrynek a jelöltséget. Győry azonban nem lép fel másutt és azt a napokban ismételtén egész határozottsággal kijelentette párt híveitől.

— **Lemondás.** Dr. Miskolczy Imre országos közegészségi felügyelő, vonóczki nagybirtokos, állásáról lemondott és nyugdíjaztatását kérte.

— **A képviselőválasztásokat a beüny-miniszter folyó évi október hó 2 ik napjától 11 ik napjáig bezárólag tünteti ki, az új képviselőház október hó 24 ik napjára van egybe hívva.**

— **Hymen.** Az alábbi családi jelentést vetjük: Özevgy Bodá Józsefné született Barcza Mária örömmel tudatja fiának, Bodá Jenő korona uradalmi intézőnek, özv. Róth Zsigmondné született Sztanó Mária leányával, Carolával történt eljegyzését. Issaszegh. 1901. [sept. 7 én. — Özevgy Róth Zsig

mondné született Stanó Mária örömmel tudatja leányának, Carolának özv. Bodá Józsefné, született Barcza Mária fiával, Bodá Jenő korona uradalmi intézővel történt eljegyzését. Kemenes Semjén 1901. szept. hó 7 én.

— **Az államvasutak köréből.** A vasutakon rendszeresen május és október hónapokban változik a vasuti menetrend. A nyári menetrend május 1-én, a téli október 1-én lép életbe. Október hó elsejével csekély változás lesz a kis-czelli pályaudvaron át vonuló vonatoknál. Változás lesz az 1307 és 1308 számú gyorsvonatoknál, annyiban, hogy ez a két gyorsvonat, mely eddig Budapestől-Fehringig közlekedett, október hó elsejétől kezdve csupán Szombat-helyig közlekedik. A Kis Czell-Z. Egerszeg között közlekedő reggeli és esti 6004 és 6005 számú személy vonatok belesznek szüntetve október hó elsővel. Ezzel kapcsolatban megemlítjük, hogy a szomszédos veszprémmegyei Hajmáskér község határában tartott tüzérségi hadgyakorlatokra 22 katonai vonat ment körülbelül 450 vaggonnal hadi menetrend szerint. Kis Czell állomásról öt tüzérségi vonat indult el, hó 8-án és 9-én.

— **Hazug hír.** Győry Elek vasárnap beszámolójáról a kedden megjelent fővárosi napilapok nagy része, és egyik szombathelyi újság is, kinek különben „saját tudósítója” volt Kis Czellben, azt írták, hogy a hallgatóság dr. Maróthy László elterelésével oszlott szét. Ez egyszerűen nem igaz. A tény az, hogy Győry beszámoló beszédé alatt, a hallgatóságtól jó száz lépésnyire, egy részeg ember ödölgött, botorkált az utcán, Ság felé mérte az ut szélességét és párszor Maróthyt jelenezte, de ez alig halatszott el a hallgatóságig. Bárki volt terjesztője e hazug hírek, rossz szolgálatot tett vele a Maróthy pártnak. Hasonló hazug hírek terjesztése rendszerint elkerüli az ellenfelet és nem egy esetben volt már szülő anyja a pártok közötti torzalkodásnak. A valóságot a tényt, meghamisítani és a közvéleményt félrevezetni, legalább is illetlen, csunya dolog. E hazug hír terjesztése miatt nagy a felháborodás a függetlenségi táborban s mint halljuk, ama lap tudósítóval éreztetni fogják adandó alkalommal felháborulásukat.

— **Lapok versenye** Egyik dunántúli városban, mely rohamos emelkedéséről ismeretes, élénk verseny van most az ott megjelenő lapok között. Ezelőtt egy évvel három lap szolgált a közügyeket, most négy és az ötödik rövid napok mulva megszületik napilap képeben, „Friss Újság” címen A legidősebb, mely két lap év számát hordja fején, ezelőtt egy évvel hetenkint kétszer jelent meg s méltóságos(?) komolysággal uralta a helyzetet nemcsak a saját székhelyén, de a vármegye területén is. Itélt elevennek és holtak felétt, mely ellen nem lehetett apellálni. Olyan szűrt monopoliumot élvezett ő öregsége sok tekintetben. De végre megsokallottak kizárólagos egyed uralmát sokan parthívei közül és titokban megsegítették szűrt a második szahadelvi újságot. Még nem látott napvilágot az új csecsemő, az új lap, mely hetenkint kétszeri megjelenésre volt szánva a nagy közönség elé, az öreg ágyu, a vén kolléga, gondolt egyet, nagyot és merészt, s hogy megmutassa a világnak, hogy ő még öregségében is a dus kirtartás és elhajásodás mellett is frissebb és elevenebb mint az újszülött csecsemő, elhatározta magát arra, hogy háromszor jelenik meg. És a gondolatot a tett követte. Az öreg ifju lap, egy darabig pihent, de pihenését megavarta az új napilap megjelenésének a híre. Ismét haditanácsot tartottak a redakcióban. E tanács eredménye az lett, hogy az öreg kolléga négyyszeri megjelenésre határozta el magát és ez idő óta négyyszer jelenik meg a nagy világ úrben. Az

ifjabb kolléga, a kitünően szerkesztett versenytárs-lap is fogta magát erre és ő sem engedett a 48-ból, azaz a 67-ből s hogy a járásból el ne maradjon tőle, rövid idő mulva háromszor jelenik meg. Főlemlítésre méltónak tartjuk, hogy egyik lap sem emelte fel a többszöri megjelenés dacára sem előfizetési árat. Ha így versenynek abban a világvárosban a lapok egymással, még megérjük, hogy rövid idő mulva óránkint jelennek meg. Különbön semmi sincs új a nap alatt, manapság.

— **Hetivásárunkon** a héten is sok gabona volt. Vevők a szomszédos városokból is voltak. Árak: Buza 765, rozs 650, árpa 650, zab 650 forintot adatot el 100 kilogrammonként.

— **Meglopott asszony.** Beczky Jánosné kemenes sümjéti lakós a minap betért Szabó Lajos kis czelli vendéglőjébe egy pohár horra. Mig itt időzött, valami ügyes atyafi elemelte a zsebkendőjét, melybe azonban 65 korona készpénze volt bekötve. Azonnal futott a csendőrséghez, melynek aztán sikerült is a tolvajt Kovács István zalamegyei csavargó személyében elfogni. A lopott pénzből már csak 25 koronát találtak nála. Kovács István a kis czelli kir. járásbíró, fogházában várja jól megérdemelt büntetését.

— **Elcsipett szőlőtulvaj.** Horváth László jómódu sági földesgazda is azok közé tartozik, aki nem tudja, vagy nem akarja tudni, az enyém és a tied közötti különbséget. A sághegyi szőlőbirtokosok már régóta gyanakodtak Horváth uram enyves kezére, de tetten nem tudták érni. E héten hétfőn azután végre utolérte a nemzis Horváthot. Fábian Dezső, kis-czelli lakos, sághegyi szőlőjében szedte éppen szórtarisznyájába a mosolygó szőlőfürtöket, mit Fábian a pinczében észrevéve, nyakoncsipte a rég keresett szőlőtulvajt, Horváth László sági földesgazda személyében. Horváth bírokra kelt Fábianál és nem akarta átadni a szőlővel megrakott tarisznyáját. A szomszédos szőlősgazdák siettek Fábian segítségére, kik azután hamarosan lefelfelték a még mindig ellenkező szőlőtulvajt Horváth bíróságon kívül 200 koronában egyezett ki a károsít szőlőtulajdonos Fábianal. Ezenkívül azonban törvényt ül felette a helybírósg is és itt is kiátása van 200 korona bírságra.

— **A kórházépület felemelése.** Emittettük már lapunkban, hogy a kis-czelli közkórház épülete a talaj meglazulása folytán súlyedésnek indult s így szükségessé vált annak felemelése. Ez ügyben a múlt szombaton volt a városháznál versenypályázat, melyen több vállalkozó czég jelent meg. Mint legelőnyösebb ajánlatot, a budapesti-amerikai rendszer szerint dolgozó háztelölő vállalat ajánlatát fogadta el a kórházi bizottság. E vállalat 16 000 koronáért fogadta el a kórházépület felemelését és újra való alapozási munkálatait. A mint a kórházi bizottság határozatát felsőbb helyen jóváhagyják, nyomban megkezdik a munkálatokat.

— **Panaszönyv című, mult számbunkban megjelent hirrovatunkra vonatkozólag illetékes helyről amaz értesítést nyertük,** hogy a róm. kath. iskolaszék nem a kisdudóvára, hanem a róm. kath. fiiskolára nézve hozta azt a határozatot, mely határozat szerint oda más, mint róm. kath. vallásu tanulókat nem vehetnek fel a tul-tömöttség miatt. A fiiskola így is tulhadata a törvény által megengedett létszámot. A kisdudóvoba, úgy mint eddig, ezental is felvesznek bármely vallásfelekezethez tartozó gyermekeket.

260/1901. végreh. szám.

Árverési hirdmény.

Alulirt kiküldött bir. végrehajtó ezenel közhírré teszi, hogy a kis-czelli kir. járás-bírósnak 1901. évi V. 86. számú végzéseként dr. Plettnits Ferencz ügyvéd által képviselt Gubits A. Ferencz budapesti felperes részére Schönfeld Sámuel vö nözki alperes ellen 248 kor. 57 fillér köve teléss jár. erejéig elrendelt biztosítási végrehajtás folytán alperestől lefoglalt és 142 kor. 20 fillérre becsült ingóságokra a kis-czelli kir. bíróság V. 86/2. sz. végzése vel a további eljárás elrendeltetvén, annak az alap és felülfoglaltatók követelése ere jéig is, amennyiben azok kielégítési jogot nyertek volna Vönözskön, a végrehajtást szenvedő lakásán leendő megtartása határ időül

1901. évi szeptember hó 19-ik napjának d. e. 10. órája

kítüzetik, a mikor a bíróság lefoglalt buto-rok, gazdasági eszközök, hordók, stb. s egyéb ingóságok a legtöbbet ígérőnek készpénz fizetés mellett, szükség esetén becsáron alul is elfognak adni.

Felhivtnak mindazok, kik az elárve-rezendő ingóságok vételárából a végrehaj-tató követelését megelőző kielégítettséghez jogot tartanak, a mennyiben részükre a foglalás korábban eszközöltet volna és ez a végrehajtási jegyzőkönyvből ki nem tű-nik, hogy elsőbbségi jelenségeiket az árve-rés megkezdéseig alulirt kiküldöttnél írásban beadni, vagy pedig szóval bejelenteni el ne mulasszák.

Kelt Kis Czell, 1901. évi aug. hó 24.

VÉGH KALMAN, kbvtó.

Az összes kiállításokon csakis legelső díjjal kitüntetett és a legelőkelőbb orvosi szaktekin-télyek által legtöbbszor ajánlott

Eszterházy-cognac ot

t. vevőimnek figyelmébe ajánlom.

Németh Emil
fűszerkereskedő.
Kis-Czell.

Klein és Spitzer

szarvasmarha kereskedők

KIS-CZELL.

Megvételre ajánlanak a t. uraságoknak és a n. é. gazdaközönségnek első rendű ki-fogástalan minőségű

Erdélyi igás ökröket

versenyképes áron.

Előjegyzéseket s levélbeli megren-deléseket elfogadnak

Klein és Spitzer

kereskedők, Kis-Czell.

Weisz Mór

Lakatos-áruháza

DEVECSER.

Ajánlja saját gyártmányu és kitűnőnek el-ismert szállítható és falbaraktható

takaréktűzhelyeit

versenyképes, mérsékelt áron, kedvező fizetési feltételek mellett. — Czement, cze-mentlapok, mennyezet, nád, valódi aszfalt tetőfed-lemezek, carbolinium, kőszén és minden gazdasági cikkek nagy választék-ban a legjutányosabb áron.

Tessék árjegyzéket kérni.

GYOMORBETEGEKNEK,

a kik meghűlés, gyomortúlterhelés, élvezhetlen, nehezen emészthető, tülhídeg, vagy melez eledetek, vagy szabálytalan életmód folytán **gyomorhájban, gyo-morkatharusban, gyomorgörcsben, gyomorfájdalomban, nehéz emésztésben, vagy elnyalkásodásban** szenvednek, a rég kipróbált, jó hatású **emésztési és vértisztító szert** ajánljuk, mely az

Ullrich Hubert-féle növény-bor.

Kiűnő gyógyerejűnek talált növényekből jó borral vegyítve készül, erő siti az ember gyomorszerveit, a nélkül, hogy gyomorhajtó szer lenne. Eltá-volítja a véredények zavarait, tisztítja a vért minden romlott, betegséget előidéző anyagoktól és hathatósan működik az egészséges vérképződésre.

Ezen bornak kellő időben használata mellett minden jelenség, mint fő fájás, felbőföges, gyomorégés, melyek idült gyomorhájknál leggyakrabban előfordulnak, már a kezdetleges használtnál megszűnnek.

Szorulás, kólikafájdalmak, szivverés, álmatlanság ezen növénybor hasz-nálata mellett, gyorsan megszűnnek.

Halvány, aszott, kinézés, vérhiány a legtöbb esetben a hiányos vér képzésnek és megbetegségnek a következményei, a melyeket a legbiztosab ban gyógyít ez a növény bor, mely fokozza az étvágyat, elősegíti az emész-tést, javítja a vérképződést, a betegeknek új erőt szerez, a mit számos el-ismert és köszönő irat igazol.

A növénybor üvegenként 3 és 4 koronáért kapható a gyógyszerárak-ban Devecser, Körmenden, továbbá Zala-Eggerszeg, Zala Szent Gróih, Vasvár, Nova, Pacsa, Keszthely, Sümeg, Jánosháza, Kis Czell, Mura Szombat, Be-latincz, Marczali, Tapolcza, Nagy-Kanizsa, Letenye, Csáktornya, Perlak, Szombathely, Csab Rendek, Jánosháza, Szent Gál, Zirez, Pápa, Lovász-Patona Szany, Beled, Sárvár, Csány, Nagy-Vázsony, Veszprém gyógyszerárakban

Ilárom, vagy esetleg több üveg növénybort eredeti árban szállít Magyarország

bármely helyiségébe a devecseri gyógyszer-tár is.

Utánzatoktól óvakodnunk kell és csak Ullrich növény-bor kérendő.

As és növény-borom alkatrészei: Malagabor 950, borzess 100, glicerin 100, malibukenyőis 150, cseresznyeis 320, kőmennyis. kőis, hől-gyökér, amerikai erőgy. lár, szial és kalmuszgyökér 4